

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 716/2016-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 340/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 340/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Krajskému súdu v Bratislave p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 340/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 303,08 € (slovom tristotri eur a osem centov) na účet advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, L. Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 716/2016-10 z 18. októbra 2016 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 340/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Následne ústavný súd 29. novembra 2016 vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie krajského súdu bolo ústavnému súdu doručené prostredníctvom telefaxu 16. decembra 2016. Písomné podanie bolo ústavnému súdu doručené 23. decembra 2016. V jeho prílohe sa nachádzal súdny spis, vyjadrenie predsedu krajského súdu a vyjadrenie predsedníčky senátu 14 Co, z ktorých vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Vec sťažovateľa bola predložená tunajšiemu súdu 29.05.2013... “

Predsedníčka senátu 14 Co vo svojom vyjadrení uviedla:

„O odvolaní teda nebolo rozhodnuté viac ako tri a pol roka. Nejde o vec mimoriadne náročnú po skutkovej a právnej stránke a vo veci od jej nápadu neboli urobené žiadne úkony...“

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky bude trvať na predložení spisu, bude vec prejednaná hneď po jeho vrátení.“

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zistil aj ústavný súd zo súdneho spisu, ktorý mu bol zapožičaný a doručený 23. decembra 2016.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v stanovisku doručenom ústavnému súdu 17. januára 2017 súhlasila s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, v ktorom je sťažovateľka žalobcom „o náhradu škody a primerané zadosťučinenie“ a žalovaným Slovenská republika, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania v okolnostiach posudzovanej veci nebola ovplyvnená skutkovou či právnou náročnosťou prerokováanej veci. Opak netvrdila ani predsedníčka senátu 14 Co vo svojom vyjadrení.

Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka neprispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného krajského súdu.

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil už predsedníčkou senátu 14 Co deklarovánú nečinnosť. Krajský súd v napadnutej veci neuskutočnil žiaden úkon. Ústavný súd si je vedomý charakteru odvolacieho konania, v ktorom je úlohou odvolacieho súdu preskúmanie postupu a rozhodnutia prvostupňového súdu, pričom z hľadiska početnosti úkonov je ich počet minimálny, pretože odvolací súd spravidla len rozhodne bez nariadenia pojednávania, avšak uvedené ešte neznamená, že nie je potrebné naštudovať spis a vec právne posúdiť, čo si nevyhnutne vyžaduje čas. Napriek uvedenému ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania pred odvolacím súdom presiahla tolerovateľnú dĺžku súdneho konania na jednom stupni, ktorá v zmysle rozhodovacej praxe a judikatúry ESLP ešte nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani s právom na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto konštatuje, že doterajším postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, krajskému súdu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 340/2013 konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 500 €, ktorého výšku odôvodnila tým, že je súladná s rozhodovacou praxou ESLP v obdobných veciach a že „*vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam*“.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na jeho nečinnosť, berúc do úvahy charakter konania a všetky okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €, ktoré aj s poukazom na vyjadrenie predsedníčky senátu 14 Co (že sa o veci rozhodne hneď po vrátení spisu ústavným súdom, pozn.) považuje v okolnostiach veci za spravodlivé (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 303,08 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúcich z odmeny advokátky a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2014 v sume 839 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 139,83 €. Ďalej má právna zástupkyňa sťažovateľky aj nárok na náhradu režijného paušálu po 8,39 € za dva úkony podľa vyhlášky vykonané v roku 2015.

Náhrada trov konania uplatnená sťažovateľkou nepresahuje sumu, ktorú vypočítal ústavný súd, preto ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v požadovanej sume 303,08 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 255 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017